

גידול תבלינים במצע מנותק

משק מודל

רבקה אופנבך - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית
משפחת שטרן - מושב חצבה

מבוא

היקף שטחי התבלינים בערבה המרכזית ובכיכר סדום הגיע לכ- 200 דונם בבתי צמיחה ובשטח הפתוח. דרישות היצוא בכלל ובתבלינים בפרט מחייבות משלוח תוצרת נקייה משאריות חומרי הדברה. איסור השימוש במתיל ברומיד: עתיד מחייב חיפוש דרכים חלופיות לגידול תוך הימנעות או הפחתת כמויות המתיל ברומיד. במו"פ ערבה הוחלט לקדם את המעבר למצעים מנותקים בכל הגידולים וגם בענף התבלינים. המעבר לגידול במצע מנותק לאפשר להקטין או להימנע בעתיד בשימוש במתיל ברומיד, תוך כדי שיפור היבול ואיכותו. במשק שטרן במושב חצבה השונה גידול בזיל, הריחן המתוק, במצע מנותק בהשוואה לגידול בשטח פתוח, התקבל יבול גבוה ואיכות טובה מהביקורת.

שיטות וחומרים

מבין התבלינים העיקריים ליצוא נבחר הריחן (הבזיל), לגידול במצע מנותק. הרכב המצע: טוף 8M - 0 בגובה 12 ס"מ, בבסיס המצע הונח בגובה 5 ס"מ טוף 14M - 0, רוחב ערוגה 85 ס"מ. המיכל תוצרת מבוא חמה. היקף השטח 2 דונם, 12 ערוגות לאורך 92 מ'. בערוגה אחת נשתלו 2 מיני תבלינים נוספים, עירית וטרגון. מועד שתילת הבזיל 24/11/95, העירית והטרגון נשתלו ב- 1/12. לצורך השוואה נשתל בזיל ישירות בקרקע המקומית בהיקף של חצי דונם. בית הצמיחה מכוסה בפוליאאתילן, ניסוי צדי המבנה ברשת נגד חרקים (50 מש), ובתנאי חמום בחורף. בתוך המבנה מאווררים לפיזור אויר המבנה.

הוצאות

התקבל יבול גבוה מהביקורת ב- 25% בהשוואה לגידול בקרקע. איכות הבויל היתה גבוהה יותר והתקבל ענף איכותי, פרקים קצרים ומשקל לענף גבוה יותר. באמצעות השליטה בדישון וההשקיה ניתן להגיע לצבע הרצוי ולשליטה בקצב הגידול, בחלק בו גדל הבויל על מצע מנותק, התפרצה מהלת הבוטריטיס, בהשוואה לקרקע. מעבר להשקיה כל יומיים הקטין את עצמת המחלה.

מסקנות

1. המעבר למצע מנותק מעלה את היבול ב- 25% ומשפר את איכות הבויל.
2. יש לכסות את הערוגה בפוליאתיילן מחזור (דגם כיסוי ערוגה בתות שדה) ושתילה לערוגה מכוסה, למניעת הופעת הבוטריטיס.
3. מועד שתילה מומלץ לסוף אוקטובר, שונלה במועד מוקדם יותר חושפת את הצמחים לטמפי גבוהות הגורמות לאחוזי נבילה גבוהה.
4. גידול טרגון ועירית במצע מנותק הביא לעליה ביבול.

תכנית לעונה הבאה

בדיקת חיטוי המצע ע"י חימום המצע באמצעות שימוש בתנור החימום ע"י פיזור צינורות החימום על פני הערוגה והשוואה לחיטוי המצע בקיטור.

סיכום

יתרונות המעבר למצע מנותק בנוסף לעלייה ביבול ושיפור באיכות, אפשרות לחיסכון במים תוך כדי שימוש בעודפי המים להשקיית גידולי אחרים ובעתיד אפשרות למחזור המים במצע ואח"כ השקיית גידול נוסף. גידול תבלינים צורך מים גדולות מאד ליחידת שטח, מכיוון שתקופת הגידול היא לאורך כל השנה, אפשרות לשימוש חוזר במים יקטין בצורה משמעותית את עלות הגידול.